

IV

(EY-sopimuksen, EU-sopimuksen ja Euratom-sopimuksen nojalla ennen 1. joulukuuta 2009 annetut säädökset)

EFTAn VALVONTAVIRANOMAISEN PÄÄTÖS

N:o 397/09/KOL,

tehty 14 päivänä lokakuuta 2009,

valtiontukea koskevien menettelysääntöjen ja aineellisten sääntöjen muuttamisesta seitsemänkymmenentoisen kerran lisäämällä niihin alusten hallintoyrityksille myönnettävää valtiontukea koskeva uusi luku

EFTAn VALVONTAVIRANOMAINEN ⁽¹⁾, joka

OTTAA HUOMIOON Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ⁽²⁾ ja erityisesti sen 61–63 artiklan sekä pöytäkirjan 26,

OTTAA HUOMIOON EFTA-valtioiden sopimuksen valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta ⁽³⁾ ja erityisesti sen 24 artiklan ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan, sekä katsoo seuraavaa:

VALVONTAVIRANOMAINEN varmistaa valvonta- ja tuomioistuin-sopimuksen 24 artiklan nojalla ETA-sopimuksen valtiontukimääräysten soveltamisen.

VALVONTA- ja tuomioistuin-sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla valvontaviranomainen antaa ilmoituksia ja suuntaviivoja asioista, joita ETA-sopimus koskee, jos kyseisessä sopimuksessa taikka valvonta- ja tuomioistuin-sopimuksessa nimenomaisesti näin määrätään tai jos valvontaviranomainen pitää sitä tarpeellisena.

Valvontaviranomainen PALAUTTAA MIELEEN valtiontukea koskevat menettelysäännöt ja aineelliset säännöt ⁽⁴⁾, jotka se hyväksyi 19 päivänä tammikuuta 1994.

Euroopan yhteisöjen komissio, jäljempänä 'komissio', antoi 10 päivänä kesäkuuta 2009 tiedonannon ⁽⁵⁾ alusten hallintoyrityksille myönnettäviä valtiontukia koskevista ohjeista.

KYSEINEN TIEDONANTO on merkityksellinen myös Euroopan talousalueen kannalta.

ETA:n valtiontukisääntöjen yhdenmukainen soveltaminen on taattava koko Euroopan talousalueella.

ETA-sopimuksen liitteen XV lopussa olevan luvun "Yleistä" II kohdan mukaan valvontaviranomaisen on komissiota kuultuaan annettava säädökset, jotka vastaavat komission antamia säädöksiä.

VALVONTAVIRANOMAINEN on kuullut komissiota.

VALVONTAVIRANOMAINEN on kuullut EFTAn jäsenvaltioita 31 päivänä elokuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (tapausnumerot 526393, 526395 ja 526367),

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Muutetaan valtiontuen suuntaviivoja sisällyttämällä niihin alusten hallintoyrityksille myönnettävien valtiontukien ohjeita koskeva uusi luku. Uusi luku on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen.

Tehty Brysselissä 14 päivänä lokakuuta 2009.

EFTAn valvontaviranomaisen puolesta

Per SANDERUD
Puheenjohtaja

Kristján Andri STEFÁNSSON
Kollegion jäsen

⁽¹⁾ Jäljempänä 'valvontaviranomainen'.

⁽²⁾ Jäljempänä 'ETA-sopimus'.

⁽³⁾ Jäljempänä 'valvonta- ja tuomioistuin-sopimus'.

⁽⁴⁾ Suuntaviivat ETA-sopimuksen 61 ja 62 artiklan sekä valvonta- ja tuomioistuin-sopimuksen pöytäkirjassa 3 olevan 1 artiklan soveltamista ja tulkitsemista varten, jäljempänä 'valtiontuen suuntaviivat', jotka EFTAn valvontaviranomainen antoi 19 päivänä tammikuuta 1994 (Euroopan unionin virallinen lehti L 231, 3.9.1994, s. 1, ja ETA-täydennysosa N:o 32, 3.9.1994, s. 1). Valtiontuen suuntaviivojen päivitetty versio on saatavilla valvontaviranomaisen internetsivuilla: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁵⁾ EUVL C 132, 11.6.2009, s. 6.

LIITE

ALUSTEN HALLINTOYRITYKSILLE MYÖNNETTÄVÄN VALTIONTUEN OHJEET

1. **Soveltamisala**

Tässä luvussa käsitellään alusten miehistö- ja teknisestä hallinnosta vastaavien yritysten kelpoisuutta meriliikenteen valtiontukea ⁽¹⁾ koskevan luvun (jäljempänä 'meriliikennettä koskevat suuntaviivat') 3.1 kohdan mukaiseen yhtiöverovähennykseen tai tonnistoveron soveltamiseen. Luvussa ei käsitellä alusten kaupalliseen hallintoon myönnettävää valtiontukea. Tätä lukua sovelletaan miehistö- ja tekniseen hallintoon riippumatta siitä, tarjotaanko ne saman aluksen osalta erikseen vai yhdessä.

2. **Johdanto**2.1 *Yleinen tausta*

Meriliikennettä koskevien suuntaviivojen mukaan alusten hallintoyritykset voivat kuulua tonnistoveron tai muun varustamoita koskevan verojärjestelyn piiriin (3.1 kohta). Kelpoisuus koskee kuitenkin vain sitä, että samaa alusta varten tarjotaan sekä teknistä että miehistöhallintoa (ns. kokonaishallinto), mutta kyseiset toiminnot eivät voi kuulua tonnistoveron tai muiden verojärjestelyiden piiriin, jos ne tarjotaan erillisinä.

Meriliikennettä koskevissa suuntaviivoissa edellytetään, että EFTAn valvontaviranomainen, jäljempänä 'valvontaviranomainen', tutkii suuntaviivojen vaikutusta alusten hallintoihin kolmen vuoden kuluttua ⁽²⁾. Tässä luvussa esitetään uuden arvioinnin tulokset ja päätelmät alusten hallintoyritysten kelpoisuudesta valtiontukeen.

2.2 *Alusten hallinnointi*

Alusten hallintoyritykset ovat yrityksiä, jotka tarjoavat varustamoille erilaisia palveluja, joita ovat esimerkiksi katsastukset, miehistön palkkaaminen ja koulutus, miehistön hallinto ja alusliikenne. Alusten hallintopalvelut jakautuvat kolmeen pääryhmään: miehistön hallinto, tekninen hallinto ja kaupallinen hallinto.

Miehistöhallintoon kuuluvat erityisesti kaikki miehistöön liittyvät asiat, kuten sopivan pätevyuden omaavien merenkulkijoiden valinta ja palkkaaminen, palkanlaskenta, alusten asianmukaisen miehityksen varmistaminen, merenkulkijoiden pätevyyskirjojen tarkistaminen, tapaturma- ja työkyvyttömyysvakuutusten tarjoaminen merenkulkijoille, matka- ja viisumijärjestelyistä huolehtiminen, sairausvakuutuskorvaushakemusten käsittely, merenkulkijoiden tehtävistä suoriutumisen arviointi ja joissakin tapauksissa heidän kouluttamisensa. Miehistöhallinto muodostaa selvästi suurimman osan alusten hallintoalasta koko maailmassa.

Tekniseen hallintoon kuuluu aluksen merikelpoisuuden sekä sen varmistaminen, että alus noudattaa kaikkia teknisiä ja turvallisuuteen sekä turvatoimiin liittyviä vaatimuksia. Tekniseen hallintoon kuuluu erityisesti vastata aluksen korjaamista ja ylläpitoa koskevista päätöksistä. Tekninen hallinto muodostaa merkittävän, vaikkakin miehistön hallintoa paljon pienemmän osan alusten hallintoalasta.

Kaupalliseen hallintoon kuuluu alusten kapasiteetin myynnin edistäminen ja varmistaminen. Tähän sisältyvät laivojen vuokraus, lasti- ja matkustajavarausten vastaanottaminen, markkinoinnista huolehtiminen ja edustajien nimittäminen. Kaupallinen hallinto on hyvin pieni osa alusten hallintoalaa. Koska valvontaviranomaisella ei ole tällä hetkellä käytettävissään kattavia tietoja kaupallisesta hallinnosta, tässä luvussa ei käsitellä sitä.

Samoin kuin muukin merenkulkutoiminta, alusten hallinnointi on luonteeltaan maailmanlaajuisia liiketoimintaa. Koska kolmansien osapuolten suorittamaa alusten hallinnointia koskevaa kansainvälistä lakia ei ole, alan vaatimuksista on sovittu yksityisoikeudellisten sopimusten puitteissa ⁽³⁾.

ETAssa alusten hallinnointia suoritetaan pääasiassa Kyproksessa. Alusten hallintoyrityksiä on kuitenkin myös Yhdistyneessä kuningaskunnassa, Saksassa, Tanskassa, Belgiassa ja Alankomaissa. ETA:n ulkopuolella alusten hallintoyritykset ovat sijoittautuneet pääasiassa Hongkongiin, Singaporeen, Intiaan, Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin ja Yhdysvaltoihin.

⁽¹⁾ Saatavissa EFTAn valvontaviranomaisen internetsivulla <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽²⁾ Ks. meriliikennettä koskevien suuntaviivojen alaviite 20.

⁽³⁾ Esimerkiksi BIMCO's Standard Ship Management Agreement SHIPMAN 98 -sopimus, jota käytetään usein alusten hallinnointiyritysten ja varustamoiden välisissä yhteyksissä.

2.3 Alusten hallintoyritysten tukikelpoisuusedellytysten uudelleentarkastelu

Meriliikennettä koskevat suuntaviivat annettiin vuoden 2004 maaliskuussa, minkä jälkeen useat merenkulkuvaltiot ovat liittyneet ETA:n jäseniksi. Niihin kuuluu myös Kypros, jossa alusten hallinnointiala on maailman suurin.

Kyproksen jäseneksi liittyminen ja sen valmistelutyö meriliikenteen suuntaviivojen vaatimusten noudattamiseksi sekä erään yhteenliittymän Kyproksen merenkulkuviranomaisille tekemä tutkimus⁽¹⁾ toivat lisää tietämystä tämän alan toiminnasta ja sen kehityksestä. Lisää tietoa on saatu erityisesti teknisen ja miehistöhallinnon sekä alusliikenteen välisestä yhteydestä sekä siitä, että miehistöhallinnosta ja/tai teknisestä hallinnosta vastaavat yritykset voisivat edesauttaa suuntaviivojen tavoitteiden saavuttamista.

3. Alusten hallintoyritysten tukikelpoisuuden arviointi

Toisin kuin muut merenkulkuun liittyvät palvelut, alusten hallinnointi on meriliikenteen harjoittajien ydintoimintaa, ja kyseinen palvelu hankitaan yleensä yrityksen sisältä. Alusten hallinnointi kuuluu laivaliikenteen harjoittajien luonteenomaisimpaan toimintaan. Nykyään se joissakin tapauksissa hankitaan kuitenkin kolmansina osapuolina toimivilta alusten hallintoyrityksiltä. Tästä alusten hallinnoinnin ja alusliikenteen välisestä yhteydestä johtuen kolmansina osapuolina toimivat alusten hallintoyritykset ovat ammatillisia toimijoita, jotka toimivat samassa liiketoimintaympäristössä ja joilla on sama, vaikkakin erikoisaloihin jakautunut, tausta kuin varustamoilla. Alusten hallintoyritysten asiakkaina on ainoastaan varustamoja.

Valvontaviranomainen katsoo näiden tietojen perusteella, että alusten hallinnoinnin ulkoistamisen ei pitäisi olla verotuksellisesti epäedullisemmässä asemassa yrityksen sisältä hankittuun alusten hallinnointiin nähden edellyttäen, että alusten hallintoyritykset täyttävät samat vaatimukset, joita sovelletaan varustamoihin, ja että alusten hallintoyrityksille myönnettävä tuki edistää meriliikennettä koskevien suuntaviivojen tavoitteiden saavuttamista samalla tavalla kuin varustamoille myönnettävä tuki.

Valvontaviranomainen katsoo erityisesti, että alusten hallintoyritykset voivat juuri erikoisalansa ja ydintoimintansa luonteen vuoksi edistää huomattavasti meriliikennettä koskevien suuntaviivojen tavoitteiden saavuttamista, erityisesti tehokkaan, turvatuun ja ympäristöystävälliseen meriliikenteeseen ja ETA-valtioissa sijaitsevan merenkulkuklusterin lujittamisen saavuttamista⁽²⁾.

4. Valtiontukikelpoisuuden ulottaminen koskemaan alusten hallintoyrityksiä

Valvontaviranomainen sallii edellä 3 kohdassa esitettyjen seikkojen perusteella ETA-sopimuksen 61 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla meriliikennettä koskevien suuntaviivojen 3.1 kohdassa tarkoitettujen alusten hallintoyrityksille myönnettävän verohelpotuksen, joka koskee yhdessä tai erillisinä tarjottavaa alusten miehistön tai teknistä hallintoa edellyttäen, että tämän luvun 5 ja 6 kohdassa määrätyt edellytykset täyttyvät.

5. Teknisestä ja miehistöhallinnosta vastaaviin yrityksiin sovellettavat tukikelpoisuusedellytykset

Alusten hallintoyrityksillä olisi tukea saadakseen oltava selkeä yhteys ETA:han ja sen talouteen meriliikennettä koskevien suuntaviivojen 3.1 kohdan mukaisesti. Lisäksi niiden olisi edistettävä suuntaviivojen tavoitteiden saavuttamista. Tällaisia tavoitteita ovat muun muassa suuntaviivojen 2.2 kohdassa luetellut tavoitteet. Teknisestä ja miehistöhallinnosta vastaavat yritykset ovat tukikelpoisia edellyttäen, että niiden hallinnoimat alukset täyttävät kaikki tämän luvun 5.1–5.4 kohdassa asetetut vaatimukset. Tukikelpoisten toimien on tapahduttava kokonaisuudessaan ETA:n alueelta.

5.1 Talouden ja työllisyyden edistäminen ETA:ssa

Taloudellinen yhteys ETA:han osoitetaan sillä, että alusten hallinnointi tapahtuu yhden tai useamman ETA-valtion alueella ja että aluksilla ja maissa suoritettavissa tehtävissä työskentelee pääasiassa ETA-valtioiden kansalaisia.

5.2 Hallinnoitavien alusten ja ETA:n välinen taloudellinen yhteys

Alusten hallintoyrityksille voidaan myöntää kokonaisuudessaan ETA:n alueelta hallinnoituihin aluksiin liittyvää valtiontukea riippumatta siitä, hankitaanko hallinnointipalvelut yrityksen sisältä vai onko ne ulkoistettu osittain tai kokonaan yhdelle tai useammalle alusten hallintoyritykselle.

Koska alusten hallintoyrityksillä ei kuitenkaan ole täyttä määräysvaltaa asiakkaisiinsa nähden, edellä mainittu vaatimus katsotaan täytetyksi, jos vähintään kahta kolmasosaa hallinnoitujen alusten tonnista hallinnoidaan ETA:n alueelta. Tonnisto, joka ylittää kyseisen prosenttiosuuden ja jota ei hallinnoida kokonaisuudessaan ETA:sta, ei ole tukikelpoista⁽³⁾.

⁽¹⁾ Study on Ship Management in Cyprus and in the European Union, 31.5.2008, erään yhteenliittymän Kyproksen merenkulkuviranomaisille Wienin kansantalouden ja liikkeenjohdon alan yliopiston johdolla tekemä tutkimus.

⁽²⁾ Meriliikennettä koskevien suuntaviivojen 2.2 kohta.

⁽³⁾ Se, ettei kaksi kolmasosaa -sääntöä noudateta, ei vaikuta alusten hallintoyrityksen tukikelpoisuuteen sinänsä.

5.3 Kansainvälisten ja yhteisön vaatimusten noudattaminen

Alusten hallintoyrityksille voidaan myöntää tukea, jos kaikki niiden hallinnoimat alukset ja miehistöt noudattavat kansainvälisiä vaatimuksia ja yhteisön lainsäädännön vaatimukset täyttyvät, erityisesti ne, jotka koskevat turvatoimia, turvallisuutta, koulutusta ja merenkulkijoiden pätevyyskirjoja, ympäristönsuojelun tasoa ja alusten työoloja.

5.4 Jäsenvaltioiden lippujen alla purjehtivien alusten osuutta koskeva vaatimus (yhteys lippuun)

Meriliikennettä koskevien suuntaviivojen 3.1 kohdan kahdeksannen kappaleen mukaista jäsenvaltioiden lippujen alla purjehtivien alusten osuutta koskevaa vaatimusta sovelletaan alusten hallintoyrityksiin. Vertailukohtana pidetään osuutta, joka purjehtii ETA-valtioiden lippujen alla päivänä, jona tämä luku hyväksytään. Uusien yritysten vertailuosuus lasketaan vuoden kuluttua päivästä, jona ne aloittivat toimintansa.

6. Miehistöhallintoyrityksiä koskevat lisävaatimukset

6.1 Merenkulkijoiden koulutus

Miehistöhallintoyrityksille voidaan myöntää valtiontukea, jos kaikki hallinnoitavalla aluksella työskentelevät merenkulkijat ovat koulutettuja ja saaneet Kansainvälisen merenkulkijärjestön (IMO) kansainvälisen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevan vuoden 1978 yleissopimuksen (STCW-yleissopimus), sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisen pätevyyskirjan ja ovat suorittaneet hyväksyttävästi merenkulkijan turvallisuuskoulutuksen. Lisäksi miehistöhallinto on tukikelpoista, jos se täyttää STCW-yleissopimuksen ja yhteisön lainsäädännön mukaiset yhtiöiden vastuuta koskevat velvollisuudet.

6.2 Sosiaaliset olot

Miehistöhallintoyritysten on tukea saadakseen varmistettava, että merenkulkijan työnantajana oleva varustamo tai alusten hallintoyritykset noudattavat kaikilla aluksilla täysimääräisesti Kansainvälisen työjärjestön vuodelta 2006 olevaa merityötä koskevaa yleissopimusta, jäljempänä 'merityösopimus' ⁽¹⁾. Alusten hallintoyritysten on varmistettava erityisesti, että merenkulkijoiden työsopimusta ⁽²⁾, aluksen menetystä tai haaksirikkoutumista ⁽³⁾, sairaanhoitoa ⁽⁴⁾, varustamon vastuuta mukaan luettuna palkanmaksu tapaturman tai sairauden yhteydessä ⁽⁵⁾ ja kotimatkaa ⁽⁶⁾ koskevia merityösopimuksen säännöksiä sovelletaan asianmukaisesti.

Miehistöhallintoyritysten on varmistettava, että työ- ja lepoaikaa koskevia merityösopimuksessa määrättyjä kansainvälisiä vaatimuksia noudatetaan täysimääräisesti.

Miehistöhallintoyritysten on tukea saadakseen tarjottava myös taloudellinen takuu, jolla varmistetaan korvausten maksaminen merenkulkijoiden kuolemantapauksissa tai työstä johtuvasta tapaturmasta, sairaudesta tai vaarasta johtuvasta pitkäaikaisesta työkyvyttömyydestä.

7. Veron laskeminen

Valvontaviranomainen soveltaa myös alusten hallintoyritysten tapauksessa meriliikennettä koskevien suuntaviivojen periaatetta, jonka mukaan se sallii vääristymien välttämiseksi ainoastaan sellaiset järjestelmät, joiden seurauksena samaan toimintaan tai tonnistoon kohdistuva verorasitus on yhdenmukainen kaikissa ETA-valtioissa. Tämä merkitsee sitä, että kokonaan veroista vapauttamista tai vastaavia järjestelmiä ei sallita ⁽⁷⁾.

Alusten hallintoyrityksiin sovellettava vero ei tietenkään voi olla sama jota sovelletaan alusten omistajiin, koska alusten hallintoyritysten liikevaihto on tietyn aluksen osalta paljon varustamon liikevaihtoa pienempi. Edellä 2.3 kohdassa mainitun tutkimuksen sekä aiemmin saatujen ilmoitusten mukaan alusten hallintoyrityksiin sovellettavan veropohjan olisi oltava noin 25 prosenttia (tonnistona tai teoreettisena tuottotasona) siitä määrästä, jota sovellettaisiin varustamoon saman aluksen tai tonniston osalta. Sen vuoksi valvontaviranomainen edellyttää, että alusten hallintoyrityksiä koskevissa tonnistoroverojärjestelmissä sovelletaan vähintään 25 prosentin suuruista osuutta ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ On muistutettava, että eurooppalaiset työmarkkinaosapuolet ovat tehneet sopimuksen, johon sisällytettiin olennainen osa vuoden 2006 merityötä koskevaa yleissopimusta, joka on puolestaan sisällytetty yhteisön oikeuteen Euroopan yhteisön kansallisten varustamoyhdistysten keskusjärjestön (ECSA) ja Euroopan kuljetustyöntekijöiden liiton (ETF) merityötä koskevasta yleissopimuksesta, (2006), tekemän sopimuksen täytäntöönpanosta ja direktiivin 1999/63/EY muuttamisesta 16 päivänä helmikuuta 2009 annetulla neuvoston direktiivillä 2009/13/EY (EUVL L 124, 20.5.2009, s. 30). Direktiiviä 2009/13/EY ollaan parhaillaan sisällyttämässä ETA-sopimukseen.

⁽²⁾ Merityösopimuksen 2 osaston sääntö 2.1 ja normi A2.1 (Merenkulkijoiden työsopimus).

⁽³⁾ Sama, 2 osaston sääntö 2.6 ja normi A2.6 (Merenkulkijan oikeus korvaukseen aluksen menetyksen tai haaksirikkoutumisen johdosta).

⁽⁴⁾ Sama, 4 osaston sääntö 4.1 ja normi A4.1 (Sairaanhoito aluksella ja maissa ja Varustamon vastuu); sääntö 4.3 ja normi A4.3 (Terveyden ja turvallisuuden suojeleminen ja tapaturmien torjunta); sääntö 4.4 (Merimiespalvelut maissa).

⁽⁵⁾ Sama, 4 osaston sääntö 4.2 ja normi A4.2 (Varustamon vastuu).

⁽⁶⁾ Sama, 2 osaston sääntö 2.5 ja normi A2.5 (Kotimatka).

⁽⁷⁾ Valvontaviranomainen haluaa korostaa tässä suuntaviivojen luvussa, että mekanismilla, jota käytetään sekä alusten hallintoyritysten että varustamoiden maksettavaksi kuuluvan veron laskemiseksi, ei sinällään ole merkitystä. Sillä ei etenkään ole merkitystä sen kannalta, sovelletaanko teoreettiseen voittoon perustuvaa järjestelmää vai ei.

⁽⁸⁾ Jos varustamo on tukikelpoinen, se vastaa koko tonnistoroverosta.

Jos alusten hallintoyrityksillä on toimintaa, joka ei ole tukikelpoista tämän luvun puitteissa, niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa tällaisista toimista.

Jos alusten hallintoyritykset teettävät osan toiminnastaan alihankintana kolmannella osapuolella, viimeksi mainitulle ei voida myöntää valtiontukea.

8. Soveltaminen ja uudelleentarkastelu

Valvontaviranomainen soveltaa tämän luvun ohjeita niiden hyväksymispäivästä alkaen.

Alusten hallintoyrityksille myönnettävä valtiontuki sisällytetään meriliikennettä koskevien suuntaviivojen 13 kohdan mukaiseen yleiseen uudelleentarkasteluun.
